

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Majandus- ja kommunikatsiooniminister
määrus
algtekst-terviktekst
05.02.2012
Hetkel kehtiv
RT I, 02.02.2012, 3

Liiklusohutuse auditeerimise tingimused ja nõuded auditi tegemisele¹

Vastu võetud 31.01.2012 nr 11

Määrus kehtestatakse „Teeseaduse” § 25 lõike 2³ punkti 2 alusel.

§ 1. Üldsätted

(1) Liiklusohutuse auditeerimine (edaspidi *auditeerimine*) on tee või tee koosseisu kuuluva rajatise (edaspidi *tee*) projekti projekteerimisandmete sõltumatu üksikasjalik süstemaatiline ja tehniline kontrollimine eri etappidel vastava tegevusloaga isiku (edaspidi *audiitor*) poolt tee kavandamisest kuni selle kasutuselevõtmiseni.

(2) Auditeerimine on kohustuslik Eestis asuvatel üleeuroopalisse teedevõrku kuuluvatel teedel, kui kavandatakse uue tee ehitamist või olemasoleva teedevõrgu muutmist, millega kaasneb oluline mõju liiklusvoole.

(3) Auditeerimine on mõeldud tee projekteerimis- ja ehitusprotsessis tehtud liiklusohutust mõjutavate lahenduste sõltumatuks liiklusohutusalaselt hindamiseks, lähtudes tegelikust liiklusohutuse alasest kogemusest, arvestades liiklusõnnetuste tekkimise asjaolusid ja teadmisi ning analoogsete lahenduste tulemusi, samuti teiste riikide liiklusohutuse alaseid uurimistulemusi ja praktikat, eesmärgiga, viia liiklusõnnetuste arv ja nende raskusaste miinimumini.

§ 2. Auditeerimise korraldamine

(1) Auditeerimist korraldab riigimaanteedel Maanteeamet ja kohalikel teedel valla- või linnavalitsus (edaspidi *pädev asutus*) kes arvestab auditi märkusi projekteerimis- ja ehitusetappide raames.

(2) Auditeerimist tegeval audiitoril peab olema „Teeseaduse” § 25¹ kohane tegevusluba.

(3) Auditeerimisse võib pädeva asutuse teadmisel kaasata teisi eksperte. Kui auditeerimist teeb audiitorite rühm, peab vähemalt ühel rühma liikmel olema „Teeseaduse” § 25¹ kohane tegevusluba.

(4) Erinevaid auditeerimise etappe võivad auditeerida erinevad audiitorid.

§ 3. Auditeerimise etapid

(1) Auditeerimine tuleb teha järgmistel tee projekteerimise etappidel:

- 1) eelprojekt;
- 2) tehniline projekt;
- 3) vahetult enne tee liiklusele avamist;
- 4) pärast tee avamist liiklusele.

(2) Igas järgnevas projekteerimise etapis võib pädeva asutuse otsusel vaadata üle eelmise etapi auditid.

§ 4. Auditeerimise üldtingimused

(1) Ajutisi liikluskorralduse muudatusi, kiirendus- või aeglustusradade lisamisi ei auditeerita, kui sellega ei kaasne teel ühel sõidurajal tippunnil olemasoleva liiklussageduse kasvu üle 30%.

(2) Kui eelprojekti ja tehnilise projekti auditeerimise etappide vahe on üle viie aasta, peab eelprojekti auditeerimise uuesti tegema.

(3) Auditeerimine ei asenda projekteerija ja ehitaja kohustust ohutute lahenduste loomisel ning realiseerimisel.

(4) Auditeerimisel määratletakse tee ohutuse probleemid, mis võivad mõjutada tee kasutajat. Auditeerimise käigus käsitletakse ainult teest tulenevaid liiklusohutuse probleeme.

(5) Auditeerimisel kontrollitakse projektlahenduste vastamist liiklusohutust mõjutavatele tehnilistele normidele ja standarditele. Auditeerimisel ei kaalutleta teerajatiste konstruktsiooni vastupidavusest tulenevat ohutust.

(6) Auditeerimisel ei käsitleta selliseid strateegilisi otsuseid, nagu tee paigutuse valik, ristmiku tüübi (sama või eritasandiline ristmik) valik ja normidest lubatud kõrvalekalded.

(7) Auditeerimise käigus ei auditeerita muid ohutuse probleeme, mis ei ole tingitud teest, kuid audiitor peab olema nendega kursis ja peab neid arvestama liiklusohutuslaseid soovitusi tehes.

(8) Auditeerimise tulemusel koostatakse liiklusohutuse audit, mis on projekti kavandamise lahutamatu osa teerajatise eelprojekti ning tehnilise projekti etapil, samuti tee avamiseelset etapil ja pärast tee kasutuselevõtmist kuu aja jooksul.

(9) Auditis esitatakse kogu asjakohane teave, mis on vajalik pädeval asutusel ja projekteerijal ohutuma lahenduse teostamisele.

§ 5. Auditeerimise lähteülesanne

(1) Auditeerimise läbiviimiseks esitatakse eelprojekti ja tehnilise projekti auditeerijale pädeva asutuse poolt auditi lähteülesanne koos lähtematerjalidega. Lähteülesandes tuleb auditeerijale anda auditi koostamise tähtaeg, mis arvestab eelprojekti ja tehnilise projekti tähtaegasid.

(2) Auditeerijale tuleb esitada järgnevad lähtematerjalid:

- 1) projekti skeem topograafilisel kaardil;
- 2) projekti lähteülesanne ja tehnilised tingimused projekteerimiseks;
- 3) pädeva asutuse poolt aktsepteeritud kõrvalekalded või luba erinevaid norme või standardeid kasutada;
- 4) üldine projekti kirjeldus, kus on välja toodud projekti eesmärgid koos kavandatava liikluskorralduse üldiste põhimõtetega, sealhulgas projektkiirused, kiiruste piirangud, olemasolev ja prognoositav liiklussagedus, ristmike läbilaskevõime arvutusandmed, jalakäijate ja jalgratturite prognoositav arv ja liiklemissuund ning projekti võimalikud keskkonnakaitselised piirangud;
- 5) pädevale asutusele ja projekteerijale teadaolevad olemasolevad või kavandatavad ohutust mõjutavad objektid või tegevused nagu koolimaja lähedus või regulaarsete ürituste korralduskoha lähedus vms;
- 6) liiklusõnnetuste andmed;
- 7) varasemalt teostatud kontrollimiste või auditite aruanded, sealhulgas projekteerija või pädeva asutuse märkused ja eriarvamused audititele;
- 8) muude uuringute materjalid, mis puudutavad antud objekti liiklusolukorda;
- 9) muud materjalid, mis võivad olla olulised auditeerimiseks.

(3) Kui audiitor ei pea lähtematerjale piisavaks auditeerimise läbiviimiseks, on tal õigus projekteerijalt nõuda täiendavat informatsiooni, teavitades sellest ka pädevat asutust. Kui täiendavat informatsiooni ei ole saadud, siis tuleb seda mainida auditi raporti sissejuhatuses.

§ 6. Audiitori ülesanded

(1) Liiklusohutuse audiitori ülesanne on kasutada oma kogemusi, teadmisi ja oskusi, et hinnata auditeeritava projekti tehniliste lahenduste ohutust ning liikluskeemi potentsiaalseid ohte ning esitada vajadusel ettepanekuid liiklusõnnetuse tekkimise tõenäosuse vähendamiseks ja võimalike liiklusõnnetuste tagajärgede minimeerimiseks.

(2) Audiitor esitab auditi aruandes iga leitud liiklusohutuslase probleemi kohta probleemi kirjelduse koos omapoolse arvamusena, kuidas probleemi lahendada. Audiitoripoolsel arvamusel on soovituslik iseloom.

(3) Igal projekteerimise etapil on audiitor kohustatud tutvuma tee olukorraga ja liiklusohutust mõjutava lähiümbrusega kohapeal, projekteeritava objekti asukohas. Liikluseks avatava tee päevaste ja öiste liiklustingimustega on audiitor kohustatud tutvuma projekteeritava objekti asukohas.

(4) Auditi läbiviimiseks annab pädev asutus audiitorile projekteeritava tee üksikute elementide andmete kontroll-lehed. Kontroll-lehtedena võib kasutada Maailma Teede Assotsiatsiooni (*World Road Association*) koostatud „Tee ohutuse auditi juhendit uue tee projekti ohutuse kontrollimiseks” („Road safety audit guideline for safety checks of new road projects”) või Ühendkuningriigi Maanteeameti teede ja sildade projekteerimisjuhendi (UK Highway Agency Road safety Design Manual for Roads and Bridges Volume 5 part 2 HD 19/03) lisades olevaid kontroll-lehti. Audiitor peab esitama pädevale asutusele täidetud kontroll-lehed koos auditi aruandega.

(5) Auditi aruande esitab audiitor pädevale asutusele.

§ 7. Pädeva asutuse ja projekteeija ülesanded

(1) Pädev asutus kontrollib auditi aruande vastavust lähteülesandele ja selle vastavusel edastab liiklusohutuse seisukohalt asjakohased soovitud projekti muutmiseks projekteeijale.

(2) Liiklusohutuse auditi aruandele koostab projekteeija omapoolse vastuse, probleemidega mittenoustumise korral esitab pädevale asutusele eriarvamuse.

(3) Projekteeija vastus peab olema projekteeija allkirjaga ja kuupäevaga. Projekteeija vastuses peavad sisalduma vastused kõigi audiitori poolt esitatud probleemide kohta. Iga probleemi kohta peab projekteeija otsustama, kas ta on nõus probleemi olemusega ja tegema otsuse lahenduse muutmiseks või motiveeritud eriarvamusele jäämiseks.

(4) Projekteeijal on õigus jääda audiitori toodud probleemide suhtes eriarvamusele. Sel juhul projekti ei korrigeerita.

(5) Pädev asutus võib audiitori määratud probleeme mitte arvestada. Vajadusel konsulteerib pädev asutus projekteeijaga. Probleemide kohta, mida pädev asutus peab väheoluliseks või auditi lähteülesandest välja jäävaks või kui audiitori soovitud ei ole sobivad arvestades majanduslikke või keskkonnakaitselisi piiranguid, esitab pädev asutus motiveeritud vastused auditeerijale ja säilitab need koos auditi aruannetega.

(6) Kõigi eri etappidel koostatud auditi aruannete, pädeva asutuse kirjalike ettepanekute ning projekteeija vastuste ja eriarvamuste koopiad säilitatakse pädeva asutuse poolt.

§ 8. Auditi teemad

(1) Eelprojekti etapis on auditeerimise teemad järgmised:

- 1) geograafilisest asukohast tulenevad tingimused, aastaegadest tulenevad tingimused ning kliima- ja ilmastikutingimused;
- 2) ristmike liigid ja nendevaheline kaugus;
- 3) sõiduradade arv ja tüüp;
- 4) uuele teele lubatava liikluse koosseis;
- 5) tee funktsioon teedevõrgus (liiklemisvõimalused sõidukitele, jalakäijatele ja jalgratturitele);
- 6) lubatud sõidukiirused, sealhulgas projekt- ja piirkiirus;
- 7) tee ristlõiked, sealhulgas ristprofiil, sõidutee laius, jalgrattateed ja kõnniteed;
- 8) tee plaan ja pikiprofiil, sealhulgas tee horisontaalsed ja vertikaalsed raadiused;
- 9) nähtavused, sealhulgas nähtavuskaugus ning möödasõidu- ja külgnähtavus;
- 10) ristmike asendiplaanid;
- 11) ühistransport, ühissõidukite peatused ja vastav infrastruktuur;
- 12) maantee ja raudtee samatasandilised ristumised.

(2) Tehnilise projekti auditeerimise teemad järgmised:

- 1) asendiplaan;
- 2) liiklusmärgid ja teemärgised, sealhulgas teekattemärgised ja püstmärgised;
- 3) valgustatud teede ja ristmike valgustus;
- 4) teerajatised;
- 5) tee keskkond, sealhulgas haljastus, taimestik, püsivad takistused;
- 6) teeärsed püsitakistused;
- 7) turvaliste parklate olemasolu;
- 8) jalakäijate ja jalgratturite liiklemisvõimalused;
- 9) teepiirdesüsteemide kasutajasõbralikuks kohandamine.

(3) Avamiseelses etapis on auditeerimise teemad järgmised:

- 1) liiklejate ohutus ja nähtavus erinevates ilmaoludes, samuti pimedal ajal ja halva nähtavuse korral;
- 2) liiklusmärkide ja teemärgiste loetavus;
- 3) liiklejate teavitamisvõimalused tee seisundist;
- 4) teekatte kvaliteet, sealhulgas haardetegur;
- 5) erinevused projektlahendusest ja nende mõju liiklusohutusele.

(4) Pärast tee kasutuselevõtmist auditeeritakse liiklusskeemi rakendamise mõju liiklejate tegelikku käitumist arvestades.

(5) Lisaks lõigetes 1–4 sätestatud auditeerimise teemadele võib käsitleda muid iga projekteeerimise etapiga seonduvaid ja liiklusohutust mõjutavaid teemasid.

§ 9. Eelprojekti etapp

(1) Eelprojekti etapi auditeerimine tehakse siis, kui eelprojekt on valmis ja üle antud pädevale asutusele, kuid ei ole pädeva asutuse poolt kinnitatud.

(2) Eelprojekti tellimisel tuleb riigihanke dokumentides arvestada auditeerimisele kuluva ajaga ja võimalike auditist tulenevate muudatuste ning sellega kaasnevate kuludega projekteerijale.

§ 10. Tehnilise projekti etapp

(1) Tehnilise projekti etapi auditeerimine tehakse siis, kui tehniline projekt on valmis ja üle antud pädevale asutusele, kuid ei ole pädeva asutuse poolt kinnitatud.

(2) Tehnilise projekti tellimisel, sealhulgas projekteerimis-ehitushankel, tuleb riigihanke läbiviimisel arvestada auditeerimisele kuluva ajaga ja võimalike auditist tulenevate muudatuste ning sellega kaasnevate kuludega projekteerijale.

§ 11. Avamisele eelnev etapp

(1) Avamisele eelneva etapi auditeerimine tehakse pärast teetööde vastuvõtmist ja enne tee liikluseks avamist. Kui tee avatakse liikluseks etapikaupa, siis teostatakse auditeerimine vastavalt tee avamise etappidele.

(2) Ehitushankel tuleb hankedokumentides arvestada auditeerimisele kuluva ajaga ja võimalike auditist tulenevate muudatuste ning sellega kaasnevate kuludega.

(3) Omanikujärelevalve esindaja on kohustatud pädevat asutust informeerima kõigist projekti muudatustest, sealhulgas liiklusohutust mõjutavatest muudatustest, majandus- ja kommunikatsiooniministri 29. detsembri 2008. a määruses nr 121 „Tee ehitus- ja remonditööde omanikujärelevalve tegemise kord” sätestatud korras.

(4) Pädeva asutuse otsusel tuleb teha uuesti tehnilise projekti auditeerimine, kui omanikujärelevalve on selleks ettepaneku teinud.

(5) Audiitor peab viivitamatult teavitama pädevat asutust liiklusohutust mõjutavatest asjaoludest, mis nõuavad projekti muutmist enne liikluse avamist.

§ 12. Auditeerimine pärast tee kasutuselevõtmist

Kuu aja möödumisel pärast tee kasutuselevõtmist teeb audiitor kohapealset vaatlust, kuidas liiklejad tegelikult teed kasutavad, analüüsides ka eelmiste projekteerimise etappide liiklusohutuse auditites välja toodud probleeme.

§ 13. Auditi aruanne

Liiklusohutuse auditi aruanne peab sisaldama järgmist informatsiooni:

- 1) sissejuhatus, töö ülesanne;
- 2) projekteerimis- või teeobjekti liikluskorralduse lühikirjeldus;
- 3) auditeerimise etapp;
- 4) auditeerimistööde teostamise aeg;
- 5) andmed §-is 6 sätestatud nõuete täitmisest;
- 6) audiitori nimi ja tegevusloa number ja kaasatud ekspertide nimekiri, kvalifikatsioon ja ülesannete jaotus;
- 7) auditeerimisel leitud probleemide kirjeldus vajadusel koos kohapealsete fotodega ning koos põhjendusega, miks projekteerija pakutud lahendus võib põhjustada õnnetuse;
- 8) audiitori arvamus, kuidas probleemi lahendada või leevendada;
- 9) objekti kaart, kuhu on märgitud audiitori leitud probleemid;
- 10) audiitori allkirjastatud kinnitus sõltumatu ja objektiivse auditi läbiviimise kohta;
- 11) kasutatud lähtematerjalide loetelu, koos kogutud materjalide autorite, allikate ja nende koostamise kuupäevaga.

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/96/EÜ, maanteed infrastruktuuri ohutuse korraldamise kohta (ELT L 319, 29.11.2008, lk 59–67).

Juhan Parts
Minister

Marika Priske
Kantsler